

Innst. 460 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 140 S (2012–2013)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og EU om vilkårene for Norges deltakelse i Det europeiske støttekontoret på asylfeltet (EASO)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Det vises i proposisjonen til at EU i 2010 vedtok å opprette Det europeiske støttekontoret på asylfeltet (EASO), som har fått sete på Malta. Støttekontoret skal i henhold til mandatet bl.a. styrke samarbeidet mellom EU-landene på asylfeltet. Det skal bidra til å identifisere anbefalt praksis (best practices) i asylspørsmål, organisere og koordinere aktiviteter knyttet til informasjon om opprinnelsesland, støtte arbeidet med å overføre personer med beskyttelsesbehov innen EU, organisere opplæring på feltet, gi anbefalinger om videreutvikling av asylpolitikk og -lovgivning samt koordinere såkalte asylstøtteteam som består av nasjonale eksperter, som etter anmodning i kortere perioder kan bistå medlemsland som er utsatt for et særskilt press i form av høye ankomster av asylsøkere.

I forordningen om opprettelse av EUs støttekontor EASO, europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 439/2010 om opprettelse av et europeisk støttekontor på asylfeltet, åpnes det for at de såkalte assosierte landene, Norge, Sveits, Island og Liechtenstein, skal kunne delta i kontorets virksomhet. Forordningen er ikke Schengen-relevant.

Ettersom gjennomføring av avtalen krever bevilgningsvedtak, er Stortingets samtykke til inngå-

else nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

Det vises i proposisjonen til at det er en målsetting at Norge kan delta i det europeiske asylsamarbeidet før sommeren og at avtalen derfor fremlegges for Stortinget før den er undertegnet. Fra undertegning og frem til EU har fullført sine interne godkjenningsprosedyrer, kan avtalen anvendes midlertidig, jf. avtalens artikkel 13 nr. 3. Forutsatt at Stortingets samtykke er innhentet, tas det sikte på at Norge ved undertegning avgir erklæring om midlertidig anvendelse.

1.2 Generelt om avtalen

Det vises i proposisjonen til at Norge har forhandlet sin tilknytningsavtale sammen med de tre andre assosierte landene. De fire avtalene for de assosierte landene er identiske når det gjelder materielle rettigheter og plikter, med enkelte tilpasninger ut fra nasjonale rettstradisjoner og fordi Sveits ikke er med i EØS.

Avtalen gir Norge i det alt vesentlige samme rettigheter og plikter som EU-landene, med unntak av at den norske styrerepresentanten ikke vil kunne delta i avstemninger. Dette tilsvarer den ordningen som gjelder for Danmark.

Støttekontoret skal legge til rette for, koordinere og bedre samarbeidet mellom EUs medlemsland på asylfeltet. I fortalen til forordningen slås det blant annet fast at for at støttekontoret skal kunne oppfylle sitt formål, skal land som har avtaler med EU på områder som omfattes av forordningen, særlig Island, Liechtenstein, Norge og Sveits, kunne delta i støttekontorets arbeid.

I proposisjonens kapittel 3 gis en nærmere beskrivelse av de enkelte bestemmelser i avtalen om

Norges deltakelse i EASO og av innholdet i forordningen om opprettelse av støttekontoret.

1.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det vises i proposisjonen til at Norges andel i 2011 av samtlige 31 deltakende lands BNP utgjorde 2,59 pst. Basert på EASOs budsjett for 2013, ville dette ha utgjort ca. 2,5 mill. kroner. Forslaget til budsjett, og Norges forventede andel av deltakerlandenes samlede BNP, vil ventelig bli høyere i 2014 enn i 2013. Norges bidrag til EASO i 2014 vil anslagsvis utgjøre vel 3 mill. kroner.

I Prop. 1 S (2010–2011) er det redegjort for de økonomiske og administrative konsekvensene av norsk medlemskap i EASO. Kostnadene dekkes over kap. 400 post 1 og kap. 490 post 1. Inkludert prisjustering fra 2011 til 2013, er det budsjettet med rundt 5,5 mill. kroner for 2013.

I tillegg til det årlige medlemsbidraget til driften av EASO på Malta, vil det påløpe reiseutgifter knyttet til deltakelsen på møter, primært til Malta.

Det vises i proposisjonen til at Norge allerede i dag har utgifter knyttet til deltakelse i EU-organer på asyl- og migrasjonsfeltet.

Det fremgår av proposisjonen at et viktig formål med opprettelsen av EASO er å sette de land som mottar mange asylsøkere i stand til selv å kunne håndtere søknadene. I den grad dette lykkes, vil det samtidig redusere antall asylsøknader til øvrige land i Europa og utgiftene til behandling av asylsøknader i Norge.

Nordmenn som ansettes på kontoret på Malta vil bli lønnet av EASO og skal skatte til EU. Norge kan også velge midlertidig å utplassere (sekondere) nasjonale eksperter til kontoret på Malta. I så fall vil Norge måtte betale lønn, mens EASO skal yte diett-penger. Lønn og annen godtgjørelse vil for denne gruppen av norske skatteyttere bli beskattet etter de alminnelige regler i norsk skattelov.

I den grad Norge ønsker å bistå med personale til støtteteam som nevnt i forordningens kapittel 3, må direkte utgifter til selve operasjonen, som reise, diett-penger og overnatting betales av EASO. For øvrig antas det ikke at norsk tilslutning til EASO vil ha direkte utgiftskonsekvenser.

1.4 Departementets konklusjon og tilrådning

Det vises i proposisjonen til at EASO har som oppgave å gi viktige bidrag til det praktiske samarbeid på asylfeltet i Europa, blant annet gjennom støtte til medlemsland som mottar svært mange asylsøkere. Videre pekes det i proposisjonen på at EASO skal bidra til å gjennomføre EUs felles europeiske asylsystem, CEAS, som Norge ikke deltar i, men som Norge har interesse av at EU-landene gjennomfører best mulig. Det er både i søkernes og Norges inter-

esse, at landene i Europa klarer å håndtere asylsøknadene og at søknadene behandles på en betryggende måte. Samtidig er det viktig for Norge å vise solidaritet og gi støtte til europeiske land som mottar uforholdsmessig mange asylsøkere.

Det pekes i proposisjonen på at et tettere praktisk samarbeid i Europa er viktig for å få og opprettholde god kunnskap om ulike sider av utviklingen på asylfeltet, blant annet når det gjelder tilstrømning av ulike grupper asylsøkere. Deltakelse i EASO vil gi Norge innsyn i forholdene i EU og i hvordan sakene håndteres av de land Norge samarbeider med. I tillegg kan Norge bidra med erfaring og kunnskap, for eksempel når det gjelder organisering av asylsaksbehandlingen, kunnskap om særskilte grupper av asylsøkere og arbeid med innhenting av informasjon om forholdene i asylsøkernes opprinnelsesland.

Det vises i proposisjonen til at Dublinsamarbeidet, som regulerer hvilket land som er ansvarlig for å behandle en asylsøknad, er viktig for Norge. Gjennom dette samarbeidet ønsker man å sikre at ikke flere land behandler asylsøknader fremmet av samme søker. Norge har en interesse i at landene som deltar i Dublinsamarbeidet er i stand til å behandle asylsøknadene på rett måte. Ved anvendelsen av Dublin II-forordningen er det bl.a. viktig for Norge at mottaksforhold, asylpraksis og asylprosedyrer i landene vi samarbeider med, er i samsvar med internasjonale standarder, slik disse bl.a. er definert av Den europeiske menneskerettighetsdomstolen. EASO vil kunne bidra til dette.

Det vises i proposisjonen til at inngåelse av avtalen ikke medfører behov for lov- eller forskriftsendringer.

Det fremgår av proposisjonen at Justis- og beredskapsdepartementet tilrår inngåelse av avtale mellom Norge og EU om norsk deltakelse i Det europeiske støttekontoret på asylfeltet, EASO, og at Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Lise Christoffersen, Hilde Magnusson, Ingalill Olsen og Eirik Sivertsen, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Morten Ørsal Johansen og Åge Starheim, fra Høyre, Øyvind Halleraker og Michael Tetzschner, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Aksel Hagen, fra Senterpartiet, Heidi Greni, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til Prop. 140 S (2012–2013) Samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og EU om vilkårene for Norges deltakelse i Det europeiske støtte-

kontoret på asylfeltet (EASO) og gir sin tilslutning til at slik avtale inngås på det grunnlaget som det er redegjort for i proposisjonen.

Komiteen viser til Stortingets behandling 8. juni 2010 av Meld. St. 9 (2009–2010) om norsk flyktning- og migrasjonspolitik i et europeisk perspektiv, jf. Innst. 327 S (2009–2010) fra kommunal- og forvaltningskomiteen. Et samlet Storting ga sin tilslutning til det sentrale budskapet i meldingen, at det for å nå regjeringens overordnede mål på flyktning- og innvandringsområdet – en human, solidarisk og rettssikker asyl- og flyktningpolitikk og en styrt innvandring – var nødvendig med et tettere samarbeid med andre europeiske land gjennom harmonisering av lover og regler. Stortinget understreket betydningen av at en harmonisering av praksis som et minimum skal bygge på våre internasjonale forpliktelser om ansvar for mennesker med krav på beskyttelse.

I meldingen ble det blant annet redegjort for EUs evaluering av EUs felles europeiske asylsystem (Common European Asylum System (CEAS)), herunder forslaget om opprettelse av et europeisk støttekontor på asylfeltet (European Asylum Support Office (EASO)). Komiteen viser til Innst. 327 S (2009–2010), der en samlet komité om planene vedrørende opprettelsen av EASO på Malta uttalte følgende:

«Komiteen støtter regjeringens ønske om at Norge slutter seg til det planlagte europeiske støttekontoret på asylfeltet (EASO). Det vil etter komiteens mening legge forholdene bedre til rett for å sikre de overordnede målene om en human og rettssikker asyl- og flyktningpolitikk, ikke bare i Norge, men i alle EUs medlemsland. Ved anvendelse av Dublin-regelverket i asylsaksbehandlingen er det viktig å kunne legge til grunn at mottaksforhold, asylpraksis og asylprosedyrer i de landene vi samarbeider med, er i samsvar med vedtatte europeiske og internasjonale standarder. Hovedutfordringen for et felles euro-

peisk asylsystem er å få alle landene til å følge disse standardene.»

Komiteen viser videre til at et samlet storting ved behandlingen av Meld. St. 9 (2009–2010) ga sin tilslutning til at norsk tilknytning til det europeiske støttekontoret på asylfeltet (EASO) skulle være ett av 22 prioriterte saksfelt for regjeringen i arbeidet med videre oppfølging av meldingen. Komiteen anser at det framforhandlede forslaget til avtale mellom Norge og EU om vilkårene for Norges deltakelse i Det europeiske støttekontoret på asylfeltet (EASO) er i tråd med de føringer Stortinget tidligere har gitt sin tilslutning til.

3. Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast til innstilling har vært forelagt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse, jf. vedtak i Stortinget av 29. april 2013.

Utenriks- og forsvarskomiteen uttaler følgende i brev av 5. juni 2013:

«Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer slutter seg til kommunal- og forvaltningskomiteens utkast til innstilling til Prop. 140 S (2012–2013) og har ingen ytterligere merknader.»

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Stortinget samtykker til inngåelse av avtale mellom Norge og EU om vilkårene for Norges deltakelse i Det europeiske støttekontoret på asylfeltet (EASO).

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 10. juni 2013

Aksel Hagen

leder

Lise Christoffersen

ordfører

